

Pogajanja med unijo in operatorji obnovljena

Vladni posredovalci povečali pritisk za doseg sporazuma. Industrije omejile obrat zaradi pomanjkanja premoga

Washington, D. C.—Pogajanja med uradniki rudarske unije UMWA in operatorji so bila obnovljena v sredo. Pretrgana so bila v torek. John L. Lewis, predsednik unije, se je vrnil v Washington iz Springfielda, Ill., kjer se je udeležil pogreba svojega brata Thomasa.

Vladni posredovalci so povečali pritisk na unijo in operatorje, da jih pridobe za sklenitev sporazuma. Izrazili so upanje, da bo zastoj zlomljen zdaj, ko se je Lewis vrnil v Washington. Razgovori se nanašajo na dolarje in cente. Voditelji unije zahtevajo zvišanje plače in prispevkov v blaginjski in pokojninski sklad.

Okrog 372,000 rudarjev na polju mehkega premoga vztraja v stavki. Ze večkrat so naglasili, da se ne bodo vrnili na delo, dokler ne bo sklenjena nova pogodba, ki naj bi nadomestila ono, katere veljavnost je potekla 30. junija lani.

Joseph E. Moody, predsednik organizacije operatorjev v južnih državah je zanikal optimistična poročila, da bo konflikt med unijo in operatorji kmalu izravnal. Dostavil je, da operatorji ne morejo sprejeti zahtev unije.

Unija je obtožena preziranja sodišča, ker se noče pokoriti injunkcij, katero je izdal federalni sodnik Richmond B. Keech na podlagi Taft-Hartleyvega zakona 11. februarja. Obravnava proti uniji se vrši v Washingtonu. Pričakuje se, da bo sodnik Keech v sredo podal odločitev.

Welly K. Hopkins, odvetnik unije, je predlagal umaknitev obtožbe. Argumentiral je, da unija ni oklicala stavke in da je Lewis dvakrat pozval stavarke, naj se vrnejo na delo. Sodnik

Novinarska unija izvojevala zmago

Free Press pristal na zahteve

Detroit (FP)—Člani časniškarske gilda CIO so izvojevali zmago pri dnevniku Detroit Free Press, ko je bila podpisana pogodba, ki jim daje nekatere nove ugodnosti in pridobitve.

Dnevnik Free Press je last časopisnega magnata Johna Knighta, izdajatelja štirih velikih dnevnikov v štirih velikih mestih. Poleg detroitskega dnevnika izdaja v Chicagu dnevnik Daily News, enega v Akronu, Ohio, in enega v Miamiju, Florida. Knight je multimilijonar.

Člani novinarske gilda v Detroitu bodo deležni 40 tednov odslovlitvene plače po 19 letih službe, uprava bo skrbela za plačanje njihove članarine in uvedla bo penzijski sistem. Poleg tega je izdajatelj pristal na nekatere druge izboljšave.

Člani gilda pri čikaških Daily News imajo penzijsko zavarovanje že več let, ne pa člani gilda pri ostalih treh Knightovih dnevnikih.

Prejšnja pogodba pri detroitskem dnevniku je določala 30 tednov odslovlitvene plače (severance pay) in ni vključevala plačevanja unijske članarine (checkoff). Izdajatelj Knight je pristal na unijske zahteve v obeh slučajih. Tedenske plače uradniškega štaba in reporterjev se sučejo med \$95 in \$110, plače ostalega osebja pa so nekoliko nižje.

Keech je zavrnil Hopkinsov predlog.

Pittsburgh, Pa.—Skoro vse industrije čutijo posledice stavke rudarjev. Več industrij je že omejile obrat zaradi pomanjkanja premoga. Duquesne Light Co. je pozvala industrije, naj zmanjšajo porabo električne sile za 50 odstotkov. V pozivu je naglasila, da ima premoga samo za deset dni.

American Steel & Wire Co. v Clevelandu, podružnica korporacije United States Steel, je omejila obrat in odslovila veliko število delavcev. Obrat so omejile tudi Bethlehem Steel Corp., Republic Steel Corp. in Carnegie-Illinois Steel Corp.

Britska delavska vlada v zagati

Unije zahtevajo zvišanje plač

London.—Nova delavska vlada bo morala potolažiti okrog 4,000,000 organiziranih delavcev, ki pritiskajo nanjo za zvišanje plač. Vsak večji industrijski konflikt bi pretresel kabinet, čigar moč je razrahljana.

Pred nekaj tedni je gibanje britskih strokovnih unij z godrnjanjem sprejelo vladni predlog glede ustavitve plač. Za predlog je glasovalo 4,263,000 članov unij, proti pa 3,606,000 članov. Apel vlade, naj jo unije ne potisnejo v zagato, je takrat dobil odziv.

Sedaj, ako bo predložen nov poračun, da se iztishe profit iz velebiznisa in potolaži delavce, bo gotovo provociral preizkušnjo v parlamentu. Konservativci in grupa liberalcev se bodo gotovo uprli in ponovili argumente, da bodo delodajalci oropani volje za zvišanje produkcije. Izgledi so, da tak poračun, ki bi povzročil kontroverzo, ne bo predložen parlamentu. To pomeni, da vprašanje zvišanja plač ne bo rešeno.

Obeta se dviganje cen, ki je bilo zavrt v septembru lani, ko je vlada odredila devaluacijo funta sterlinga, denarne enote. Gotovo je, da bodo cene poskobile prihodnji mesec, kar bo ustvarilo nepokoj med delavci. Ti niso zadovoljni z ustavitvijo plač v času, ko se cene potrebnih dvigajo. Vlada skuša pridobiti delavce za podaljšanje delovnega tedna, da se zviša produkcija. Vprašanje je, kako dolgo se bo upirala zahtevam za zvišanje plač.

Delavska vlada je sedaj v večji zagati nego je bila pred splošnimi volitvami, ko je imela varno večino v parlamentu. Pri splošnih volitvah zadnji četrtek je zmagala z neznatno večino. V parlamentu ima samo osem sedežev več kot opozicija, katero tvorijo konservativci in liberalci. Lincoln Evans, eden med glavnimi voditelji strokovnih unij, je že povedal vladi, da delavci ne bodo vedno čepeli na varnostni zaklopnici.

Governer odpravil zapostavljanja

Lansing (FP)—Governer države Michigan Mennen Williams je izdal odredbo, da se mora takoj odpraviti plemenska razlika v organizaciji državne milice. Doslej so porinili vse zamorske miličnike v eno skupino, belopolte pa v drugo. Od sedaj naprej bodo v edinicah milice pomešani belopolteci z zamorci.

Rusija zvišala vrednost rublja

Naznanilo povzročilo veliko veselje

Moskva.—Sovjetska unija je zvišala uradno vrednost rublja, denarne enote, v smislu dolarja in se preokrenila od dolarja na zlato, ki je postalo denarno merilo. Rubelj je sedaj vreden 25 centov, prej pa je bil manj kot 19 centov. Istočasno je vlada odredila dalekosežno znižanje cen v prilog odjemalcem.

Naznanilo je povzročilo veliko veselje. Takoj je bilo demonstrirano na ulicah Moskve. Na podlagi nove odredbe bodo odjemalci prihranili zaradi znižanja cen 110,000,000,000 rubljev letno. Prihranili so 71 milijard rubljev lani, ko so bile cene revidirane, in 86 milijard rubljev l. 1947, ko so bile cene znižane.

Znižanje cen obsega 234 klasifikacij različnega blaga in potrebnih od kruha do klavirjev. Znižanje znaša 15 do 35 odstotkov. Odredbo je naznanil in uveljavil svet ministrov. Smatra se za korak v prizadevanjih, da postane sovjetsko denarstvo mednarodni tekmeč ameriškega dolarja in angleškega funta sterlinga. Ta ideja je dominirala rusko finančno politiko od decembra l. 1917.

Naznanilo pravi, da se bo vrednost rublja v zunanji izmenjavi računala odselej naprej na solidni zlati podlagi. Od julija l. 1937 se je vrednost rublja računala na osnovi dolarja. Odredba ne pomeni, da se je Rusija odločila za zlat standard in da se bo rubelj lahko izmenjal za zlato.

Pričakuje se, da bo sovjetski tisk razglasil reevaluacijo rublja in znižanje cen za nov dokaz, da komunistični sistem nadkriljuje kapitalistični sistem. Rusija bo skušala uveriti svet pod komunistično dominacijo, da se njena kupna sila veča, dočim se dvigajo cene in narašča brezposelnost v kapitalističnih državah.

Rudarji ne bodo dobili živil

Zveličavna armada jih ne bo razdelila

Cumberland, Md.—Uradniki tukajšnje postojanke Zveličavne armade so naznanili, da ne bodo razpečavali živil, katere so pripeljali komunisti za nasičevanje stavkujočih rudarjev v zapadnem delu Marylanda. Komunisti so poslali tri tone živil stavarjem.

Uradniki so poslali telegram komunistični organizaciji v Baltimore, da se ne bodo dotaknili živil. Dobili so odgovor, "naj izpolnijo svojo dolžnost in razpečajo živila med stavarke. Spomnite se zapovedi, da ne smete krivo pričati proti svojemu sosedu."

Uradniki krajevne rudarske unije so tudi odklonili živila. "Bodite pozorni pred komunisti, ki so poslali živila v naš okraj," so opozorili uradniki stavkujočih rudarjev. "Stavarji in njihove družine v resnici potrebujejo pomoč. Ako je ne morejo dobiti od svojih prijateljev, je nočejo od komunistov."

Živila, katere so poslali komunisti, vključujejo fižol, grah, moko, kavo in sladkor.

Letalska nesreča v Čehoslovakiji

Praga, Čehoslovakija.—Najmanj pet oseb je bilo ubitih in 26 ranjenih, ko je veliko potniško letalo treščilo na tla v gorovju v severni Moraviji. Trije ranjeni bodo najbrže podlegli poškodbam. Letalo je bilo na poti v Prago, ko se je pripetila nesreča.

PROGRAM ITALI- JANSKE DELAVSKE KONFEDERACIJE

Glavna zmet za prerojenje dežele in ustanovitev bratstva

Rim.—(ALN)—Splošna delavska konfederacija se je izrekla za podpravljanje industrije električne sile in osvojila ekonomski program na konferenci v Rimu. Na konferenci je bila razprava glede uposlitve dveh milijonov brezposelnih delavcev pri gradnji javnih projektov, stanovanj, reklamaciji in irigaciji zemlje.

Ekonomski program je bil predmet diskuzij na konferenci konfederacije v septembru v Alcini. Vlada premierja Alcida de Gasperija je takoj registrirala opozicijo proti programu, dobil pa je oporo pri ekonomskih in političnih grupah, ki se običajno ne strinjajo s stališči organiziranih delavcev. Konferenca so se udeležili tehniki, vseučilišni profesorji, industrijski veščaki in reprezentanti organizacij, ki so oddaljene od levičarskega političnega mišljenja. Med konservativci sta bila Francesco Nitti in Vittorio Orlando, predsednika italijanskih vlad pred fašistično dobo. Vlada je poslala dva opazovalca na konferenco.

Giuseppe di Vittorio, tajnik konfederacije, je pojasnil, da bi se ekonomski program lahko izvajal pod vodstvom treh vladnih birojev na polju električne sile, reklamacije zemlje in gradnje stanovanj. Program predvideva podpravljanje industrije električne sile in bi se lahko raztegnel na druge industrije. Di Vittorio je poudarjal, da bi program omogočil porast produktivne zmogljivosti industrij. Reklamacija in irigacija zemlje bi omogočili uposlitev brezposelnih delavcev. V Italiji je sedaj dva milijona brezposelnih delavcev in nadaljnji milijon delavcev dela le nekaj dni v tednu. Poljedelski delavci so uposljeni le nekaj mesecev v letu.

Di Vittorio je priznal, "da program ne bo rešil vseh ekonomskih problemov, prinesel pa bi olajšave in okreplil sedanji bolni ekonomski sistem. Postal bi lahko glavna zmet za prerojenje dežele in podlaga ustanovitvi bratstva. Vlada naj bi ga upoštevala, ker v obratnem slučaju bi bili delavci potisnjeni k stenam. V taki situaciji pridejo drastične odločitve."

Domače vesti

Iz Clevelanda

Cleveland.—V Collinwoodu je umrl Steve Medves, star 68 let, doma iz Palave blizu Savonja, Primorsko, v Ameriki 36 let, član SDZ. Zapuščala žena, tri sinove in poročeno hčer, v starem kraju pa dva brata in dve sestri.—Antonia Skerlep iz Collinwooda se nahaja v bolnišnici Mt. Sinai, kjer je srečno prestala operacijo.—Emma Zorich iz Collinwooda se nahaja v Collinwoodski kliniki radi opeklin, ki jih je dobila doma. Do nesreče je prišlo, ko je hotela užgati ugasli plin v fužnazu. Nastala je eksplozija nabranega plina in ji bušknila v obraz.

Išče rojakinjo

Stanko Dacar, Ljubljana 4, Prehodni dom, Poljanca 16, Slovenija, želi, da se mu zglaši mrs. Albina Dolenc, roj. Okorn, ki se je preselila iz Clevelanda, O., v Milwaukee, Wis.

Unija letalskih mehanikov bo oklicala stavko

Chicago.—Unija letalskih mehanikov CIO se je odločila za oklic stavke proti družbi American Airlines. Stavka bo izbruhnila ta teden, če ne bo prišlo do izravnave spora med unijo in kompanijo. Spor je nastal, ko je kompanija odbila zahtevo unije za zvišanje plače.

Politično zedinjenje Nemčije

Ameriški komisar McCloy pokazal pot

Frankfurt, Nemčija.—Ameriški vrhovni komisar John J. McCloy je pokazal zapadni nemški republikli pot, da bo lahko našla formulo za zedinjenje z vzhodno Nemčijo, toda osnovano mora biti na določenih načelih svobodnih volitev.

McCloy je ponovil izjavo, da je zedinjenje Nemčije glavni cilj ameriške politike. V detajlih je orisal, kakšne bodo morale biti volitve, da bodo sprejemljive za zapadne države, v svrhu ustanovitve vlade zedinjene Nemčije.

Vrhovni komisar je dejal, da se zapadne države ne bodo približale Sovjetski uniji v zvezi s vprašanjem zedinjene Nemčije. Naglasil je, da se mora njegova izjava smatrati kot predlog za svobodne volitve. Na vprašanje o nemškem približanju je McCloy odgovoril, da morajo prebivalci v zapadni Nemčiji sami odločiti glede možnosti diskuzij z vlado v vzhodni Nemčiji.

McCloy bo odpotoval v Ameriko v petek. On bo nastopil pred člani kongresnega odseka, ki vodi zaslisanje o apropracijskem načrtu državnega departamenta. O tem načrtu se bodo vršile diskuzije, ko se bo vrnil v Washington. Dejal je, da je namen "Narodne fronte" v vzhodni Nemčiji pod pokroviteljstvom Rusije in plebisita, ki je določen za 15. oktobra podžiganje in izkoriščanje splošne želje nemškega ljudstva za enotnost, dasi se mu na drugi strani zanika svobodni in demokratični proces, ki bi omogočil zedinjenje Nemčije.

Armada brezposelnih še narašča

Seznam 35 mest, ki so prizadeta

Washington (FP)—Delavski department je naznanil, da je brezposelnost zadela vse industrijske centre v večji ali manjši obliki. V januarju se je pojavila brezposelnost v dveh dodatnih mestih izmed industrijskih centrov, ki so na listi večje brezposelnosti.

Ti dve mesti sta Leavenworth v Kansasu in Cheboygan v Michiganu. Na listi večje brezposelnosti je sedaj 35 mest, namreč dve mesti več nego 31. dec. Delavski department je prejel zadevna poročila od državnih agencij.

Izmed 35 mest, ki imajo večje armade brezposelnih delavcev, je enajst manjših mest z manj kot 75,000 prebivalci. Polovica izmed 24 večjih industrijskih središč, ki imajo večje število brezposelnih, je v dveh državah, v Pennsylvaniji in Massachusettsu. V vsaki teh dveh držav je šest industrijskih centrov, ki zaznamujejo občutno brezposelnost.

Pred dobrim tednom je delavski department objavil statistiko o brezposelnosti v deželi. Uradne številke kažejo, da je bilo v januarju približno pet milijonov brezposelnih delavcev. V tekočem mesecu so se vrste brezposelnih povečale.

Poleg velikega števila pet milijonov brezposelnih, je okrog tri milijone delavcev, ki dalajo le par dni v tednu ali pa so delno zaposleni. V mnogih tovarnah so delodajalci znižali obrat in skrčili delovne ure.

Vsled rudarske in drugih stavk je bil obrat v mnogih industrijah omejen, v nekaterih pa docela ustavljen.

Premier Attlee premešal in ojačil svoj kabinet

Bevin, Cripps in Morrison obdržali pozicije. Shinwell izbran za obrambnega ministra. Novo ministrstvo ustanovljeno

London.—Premier Attlee je naznanil premešanje in ojačanje svojega kabineta, da se bo vzdržal na krmilu kakor dolgo mogoče, ker je večina delavske stranke in parlamentu neznatna. Stranka ima samo sedem sedežev več v parlamentu kot ostale politične stranke. Konservativna stranka pod vodstvom bivšega premierja Winstona Churchilla je povečala število svojih sedežev v parlamentu pri splošnih volitvah.

Ernest Bevin je ostal zunanji minister, Stafford Cripps finančni minister in Herbert Morrison podpredsednik vlade. Promoviran je bil Emanuel Shinwell, bivši pristanišni delavec. On je bil tajnik vojnega urada, sedaj pa je dobil pozicijo obrambnega ministra, katero je imel prej Albert V. Alexander.

Shinwell je priporočal znižanje stroškov za vzdrževanje britskih oboroženih sil, ki znašajo 23 odstotkov proračuna. Kot obrambni minister bo imel nadzorstvo nad armado, mornarico in letalsko silo. Bevin je bil vedno zagovornik mogočne oborožene sile, da se ojači vloga Velike Britanije v svetovnih zadevah.

Attlee je postavil Shinwella, Hugh Daltona in Aneuriana Bevana v središče vladne odgovornosti in s tem morda odstranil vzroke kritiziranja vseh treh, ki se smatrajo za levičarje v notranjih zadevah. Dalton je resigniral kot finančni minister l. 1948, ker je postal tarča ostre kritike. Takrat je razkril nekemu reporterju, svojemu prijatelju, proračunsko tajnost, preden je bil proračun predložen parlamentu. Zaradi te neprevidnosti je moral resignirati.

Aneurin Bevan je obdržal pozicijo ministrstva zdravstva. Bevan se je najbolj trudil za sprejetje programa zdravstvenega zavarovanja. On je konferiral z Attleejem 50 minut in slednji ga je pridobil za obdržanje pozicije ministra zdravstva.

Število članov kabineta je bilo povečano na 18 z ustanovitvijo novega ministrstva za ekonomsko in državne zadeve. To pozicijo je dobil Hugh Gaitskell, ki je bil doslej minister za kurivo. Maurice Webb, bivši žurnalista, je bil imenovan za živilskega ministra. Nasledil je John Stracheyja. Webb je vzbudil pozornost javnosti s kritiziranjem finančnega ministra Crippsa. Očitno mu je, da ni storil potrebnih korakov za znižanje življenjskih stroškov.

Philip Noel Baker, dosedanji minister za odnošaje z deželami britskega imperija, je bil imenovan za ministra kuriva. Arthur Creech-Jones, bivši minister za kolonije, je izgubil pozicijo v kabinetu, ker je bil poražen pri volitvah.

Parlament se bo sestal na zasedanju prihodnji ponedeljek. Kralj Jurij bo takrat prečital prestolni govor. Ta bo vseboval obris politike delavske vlade.

Attlee je postavil Shinwella, Hugh Daltona in Aneuriana Bevana v središče vladne odgovornosti in s tem morda odstranil vzroke kritiziranja vseh treh, ki se smatrajo za levičarje v notranjih zadevah. Dalton je resigniral kot finančni minister l. 1948, ker je postal tarča ostre kritike. Takrat je razkril nekemu reporterju, svojemu prijatelju, proračunsko tajnost, preden je bil proračun predložen parlamentu. Zaradi te neprevidnosti je moral resignirati.

Aneurin Bevan je obdržal pozicijo ministrstva zdravstva. Bevan se je najbolj trudil za sprejetje programa zdravstvenega zavarovanja. On je konferiral z Attleejem 50 minut in slednji ga je pridobil za obdržanje pozicije ministra zdravstva.

Število članov kabineta je bilo povečano na 18 z ustanovitvijo novega ministrstva za ekonomsko in državne zadeve. To pozicijo je dobil Hugh Gaitskell, ki je bil doslej minister za kurivo. Maurice Webb, bivši žurnalista, je bil imenovan za živilskega ministra. Nasledil je John Stracheyja. Webb je vzbudil pozornost javnosti s kritiziranjem finančnega ministra Crippsa. Očitno mu je, da ni storil potrebnih korakov za znižanje življenjskih stroškov.

Philip Noel Baker, dosedanji minister za odnošaje z deželami britskega imperija, je bil imenovan za ministra kuriva. Arthur Creech-Jones, bivši minister za kolonije, je izgubil pozicijo v kabinetu, ker je bil poražen pri volitvah.

Parlament se bo sestal na zasedanju prihodnji ponedeljek. Kralj Jurij bo takrat prečital prestolni govor. Ta bo vseboval obris politike delavske vlade.

Pisarniške moči niso vajenci

Upravičeni so do minimalne mezde

Washington (FP)—W. R. McComb, administrator mezdno-urnega zakona v delavskem departamentu, je odločil, da se nove pisarniške moči ne morejo smatrati za vajence. To znači, da so nove pisarniške moči upravičene do minimalne plače 75c na uro.

Nova postava, ki je stopila v veljavo 21. januarja, določa, da morajo delodajalci plačati svojim delavcem najmanj 75c na uro. Tej določbi se upirajo nekatere družbe, ki bi rade dobile izjemšine za novonastavljene moči v pisarnah in za vajence v tovarnah. Stenografke, strojepisne in nameščenke za druga pisarniška dela se ne morejo smatrati za vajence, kajti pisarniških poslov se lahko privadijo v primeroma kratkem času. Zato se ne more smatrati njihovo delo kot delo vajencev, ki se učijo stroke. Delavski department bo dovolil izjemšine glede minimalne plače le v primerih, kadar se vajenci učijo stroke, ki zahteva daljšo dobo učenja, preden se učencem ali vajencem izvežba za svoj posel.

Eksplozija v čistilnici olja

Chicago.—V čistilnici olja Standard Oil v Whitingu, Ind., se je pripetila eksplozija. Pet delavcev je bilo ranjenih. Eksplozija je povzročila veliko škodo.

PROSVETA
THE ENLIGHTENMENT

"LABILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE
JEDNOTE
Organ of and published by Slovenc National Benefit Society

Narocnina za Združene države (izven Chicago) in Kanado \$3.00 na leto, \$4.00 za pol leta, \$2.00 za četrt leta; za Chicago in okolico Cook Co., \$9.50 za celo leto, \$4.75 za pol leta; za inozemstvo \$11.00. Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year, Chicago and Cook County \$3.50 per year, foreign countries \$11.00 per year.

Cene oglasov po dogovoru.—Rokopisi dopisov in nenaročenih člankov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (črtice, povesti, drame, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v slučaju, če je priložil prošnjo.

Advertising rates on agreement.—Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:

PROSVETA

2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Illinois

138

Glasovi iz naših naselbin

Razmišljanja ob svetem letu

I.
Cleveland, O. — Ker je letos sveto leto, tako je proglasil sv. oče, želim tudi jaz povedati svoje mnenje. Bomo videli kakšno bo sveto leto za nas trpine, male ljudi, premogarje, katerim se že sedaj slabo godi. Imajo najtežja dela in so tudi vedno v smrtni nevarnosti. Za njih se noče ničesar napraviti. Ko bi človek imel moč in ukazal velikim gospodom, naj gredo vsaj mesec dni delati v majno, sem prepričan, da bi hitro podprli premogarje in se zavzeli za ono, kar jim gre. Tako pa pomagajo kapitalistom do ogromnega bogastva, nič ne delajo, razkošno živijo. Premogarji in njihove družine pa medtem stradajo. Ali je to pravično? Vsak razdomen človek bo priznal, da se predenjem godi velika krivica.

Ravno ko to pišem, sem dobil v roke neki nabožni časopis, kjer čitam molitve sv. očeta: Vsemogočni večni Bog, iz vse duše se Ti zahvaljujemo za velik dar svetega leta . . . Prijatelj mi je prinesel časopis: Na, je rekel, ti rad čitaš; pogledaj kaj dobrega piše. Res rad čitam, vsak časopis rad pogledam, le ta nabožni list pa nisem videl že več kot 4 leta. Ko sem čital, pa mi je prišlo na misel, kako je to, da je Bog v zadnji svetovni vojni dopustil tako strašno trpinčenje nedolžnih otročičkov. Vsaj njim bi prizanesli.

Peta božja zapoved pravi: Ne ubijaj! To je lepo rečeno, ampak kdo največ hujska na ubijanje? Oni, ki na to zapoved prisegajo. Jaz pa jo izpolnjujem, ne da bi mi jo v glavo vteпали. Še na mravljno ne stopim in se ji rajši ognem. Človeka pa bi ne mogel ubiti, pa če bi mi dali vso Ameriko.

Mogoče bo kdo rekel, ta pa piše kakor kakšen brezverec. Pa ni tako. Verujem v stvari, ki so se zgodile in v stvari, ki se bodo. Verujem v bolj pravičen svet, ki bi bil že tu, če bi se tega delaveci vsega sveta zavedali. Zgodilo pa se bo čisto sigurno. Kdaj, ne vem, ampak zgodilo se bo. Vem, da so še komaj 500 let nazaj gorele grmade. Zažigali so ljudi kakor je bil Jan Hus na Češkem, ki je učil resnico.

Na Španskem so se tudi dogajale strašne stvari. Imeli so strašno inkvizicijo in na tisoče ljudi so sežgali na grmadah. Doti boljše ni bilo v večnem Rimu, ko so tam vladali sv. očetje. Vse nam je to ostalo zapisano v zgodovinskih knjigah. Tako bi se želelanes delali, ako bi imeli tisto moč, ki so jo imeli nekoč. Sedaj pa se zavedajo, da jim je odvzelo. Delavske mase se počasi pa sigurno prebujajo, čeprav bi mnogi najraje videli, da bi zopet gorele grmade.

Čudno se mi zdi, zakaj ni papež nič protestiral, ko so Nemci in Italijani pobijali Jugoslovane. V zadnji vojni je kot Italijan držal z Italijani in ni rekel nobene besede, akoravno so pod Mussolinijem tako grdo delali z našimi ljudmi na Primorskem in so celo naše slovenske duhovnike preganjali in mučili.

Prijatelj mi je posodil tudi Novi list. Tam čitam kaj piše Ana P. Krasna, ki je bila na obisku v stari domovini. Med vesticami čitam, kako so italijanske učiteljice z iglami prebadale jezike slovenskim otrokom, ako so se spozabili in govorili slovensko. Jetični italijanski učitelj pa je pljuval slovenskim otrokom v usta. To omenjam, da vsak ve, kaj se je vse dogajalo. Kako strašno pa so trpinčili naš narod v zadnji vojni! Sv. oče pa ni hotel protestirati proti italijanskim fašistom in se ni hotel usmiliti nedolžnih otrok, ki niso nič grešili. Pustil jih je trpeti in stradati. To mi nikakor ne gre v glavo.

ostati na krmilu nobena vlada, pa bila delavska ali torijska, dokler se večina volivcev ne opredeli na desno ali na levo. In dokler bo obstajala ta situacija, Anglija tudi ne bo mogla igrati tako važne vloge v svetovni politiki kakor jo je igrala do zdaj. Tudi delavska stranka se je znašla pred alternativo, ko se bo morala nagniti bodisi na levo ali pa še bolj na desno.

Rudar Hcheri Sadl sedi z ženo in otroci pred svojo borno kočjo v Kentuckyju ter čaka na rezultat rudarske stavke.

posebno ker se sedaj zavzema za one, ki so vse te strašne reči počenjali.

Sedaj nam se zopet obeta velika in strašna vojna, ki lahko uniči človeštvo. Skoraj vsak dan čitamo v časopisih in slišimo na radio, na kakšen način bi bilo mogoče pobiti več ljudi in tudi nedolžnih otrok. Kakor čitamo, bi nova bomba stala dve milijardi dolarjev. To je ogromna vsota. Da bi pa na nekaj spornih za delavce in reveže, za to nimajo sredstev. Ogromno denarja se je nabralo od delavskih žuljev, ampak šli so za uničevanje delavca, za nova in nova orožja, za vedno bolj strašne bombe. Kdo pa se zmeni za tiste, ki so že dolgo časa doma brezposelni in ne bodo več dobili dela? Garali so 40 ali 50 let, od tega garanja pa nimajo nič.

Pokojni predsednik Roosevelt je težko boril, da bi porazil fašizem. Naj bo slava njegovemu spominu! Človek je značevan in preganjan, ako govori in misli tako, kakor je mislil pokojni Roosevelt. No, pa se vzlie temu največjo pogumni može. Takšen je bil tudi pokojni Eugene Debs, socialistični voditelj, ki se ni bal povedati resnice. Ker je bil proti vojni, so ga zaprli in obsodili na 10 let zapora. Ko je bil kandidat za predsednika, bil pa je večkrat, sem vselej za njega volil, kakor tudi pozneje za pok. Roosevelta.

V Ameriki sem bil 19. februarja 50 let in lahko z mirno vestjo rečem, da vsi predsedniki skupaj, kar jih je bilo, niso toliko storili v korist malega človeka kot ravno pok. Roosevelt. Bil je dober in pravičen. Zadnja dva termina takšni demokratje kot so okrog AD niso hoteli zanj agitirati, pa je vseeno zmagal. Wallace, ki je bil kandidat pri zadnjih volitvah, bi bil ravno tako dober predsednik kot je bil Roosevelt. Namesto da bi ga ljudstvo izvolilo, so ga blatili prav tisti, ki največ vpijejo o demokraciji. Ljudstvo se še vedno ne zaveda, kaj je v njegovo lastno korist. Tako sem bil tudi sam izzivan, ker sem delil letake na volilni dan in tolmačil volilcem, naj naredijo za 25 križcev na glasovnici za Wallacea. Mimo je prišel bivši zastopnik AD in me pričel izzivati, češ, kaj pa imam to-le. Imel pa sem pripet trak Wallaceove stranke. Rekel mi je: "Tvoji sinovi so demokrati, ti pa to nosiš." Odgovoril sem mu: "Kakšen demokrat pa si ti, ko pa v AD pišeš tako dolge klobase v prid F. Bolton, ki je republikanka?" Dalje sem mu rekel, da nisem demokrat, ampak sem volil Daya za kongres, ki je bil na demokratiški listi. Bil pa je progresivni demokrat. To omenjam, ker se pri AD vedno bahajo, kakšni demokrati so. Vem kakšna je ta demokracija, kakor zgleđa je prav takšna, kakor je v Španiji. Za dobrega demokrata nečejno delati, še blatiijo ga.

V A. D. z dne 31. januarja pi-

še, kako so se poslovili od Mihe Kreka. Pravijo, da bo dr. Krek uspel in da ve, da je to začetek dela za narodno osvobodjenje. Samo Amerika je, ki nam more ip hoče pomagati do svobode.

Vidi se, da bi radi "osvobodili" Jugoslavijo. Meni pa ne gre v glavo, kakšno svobodo bi radi? Morebiti takšno kakor je v Španiji, ali takšno kakor je bila pod Hitlerjem in Mussolinijem, ko se čisto nič niso borili "za narodno osvobodjenje", ampak so bili prav zadovoljni. Tega pa niso povedali. Nisem vedel, če bi se smejal, ali pa jih obžaloval. Mislim sem si: Bog jim odpusti, saj več ne vedo kaj delajo. V isti A. D. sem tudi čital dolgo klobaso Petra Koprive. Vem kakšne sorte tiček je to. Kar njega naj še povabijo, pa sem gotov, da bodo "osvobodili" Jugoslavijo. Ko sem čital to njegovo klobaso, je bilo res za smejati se. Nekateri so preveč hlač razrgali v šoli, pa še imajo tako malo soli v glavi.

Na radio vedno slišim, pa tudi čitam v časopisih o novih bombah. Vsak dan so bombe pa bombe in kako bi se dalo več ljudi pobiti. To je strašno slišati. Kaj bi rekel Kristus, ako bi vstal iz groba? Stopil bi na stran tistih, ki so proti vojni, vzvel v roke bič in izgnal iz templja vse farizeje in tiste, ki v njegovem imenu varajo ljudstvo in ga izkoriščajo za stvari, ki jih oni ni učil.

Tudi je neumno, kako povsod v časopisih in na radio vpijejo o komunistih, fašiste pa nočejo videti. Ali niso fašisti, ki so v zadnji vojni vršili tako velike zločine? Ali niso fašisti začeli z vojno in ali niso prav fašisti najbolj vneti za novo vojno? V zapadni Nemčiji spet prihajajo na oblast nacisti, v Italiji spet vpijejo duce, v Ameriki pa tudi fašisti kričijo, da je treba metati bombe na Moskvo.

Če bi danes živel Abraham Lincoln, bi ga tudi proglasili za komunista ali pa najmanj sopotnika. Blatiijo ga, kakor so

Clan in članica časninarskega gilda CIO piketirata pred uredom dnevnika Arkansas Gazette v Little Rocku, Ark. Na levi je Bob Poteete, na desni pa Ruth Jacquemine. Izdajatelj lista je najel stavkokaze, da razbije stavko.

fanatiki blatili pri zadnjih volitvah Wallacea. Hinavci in svetohlinci so vsega zmožni. Tako je tudi verski fanatik usmrtil Lincoln.

(Konec jutri)

John Lokar st.

Jugoslovanski film v Versaillesu in Pittsburghu

Clairton, Pa. — V nedeljo, 5. marca, bo predvajan jugoslovanski film "Živeti če ta narod" v Hrvatskem domu, 4412-3rd st., Versailles. Filmska predstava se prične ob dveh popoldne.

Ta film bo tudi predvajan isti dan ob 7. uri zvečer v Litvinskem domu, 1721 Janes st., S. S. Pittsburgh (to je v starem Solcaju).

Pridite pogledat ta lep jugoslovanski film. Vstopnina samo 50c.

Ilija Gugić

Vabilo na kartno zabavo in drugo

Milwaukee, Wis. — Moj dopis bo kratek. Sedaj je post, kate-rega nič kaj ne spoštujem. Povedati pa moram, da smo imeli prav prijetno zabavo na maškeraadni veselici društva Liliije, katera se je vršila 18. febr. v Arcadian-parku.

Čitala sem dopis Frances Lukanich. Naj le zopet kaj napiše. Prav tako mi ugajajo Filipičevi dopisi. On ima več pod klobukom kot vsi pri AD.

Čitala sem, da je bil bivši jugoslovanski kraljiček Peterček v Kohlerju, Wis. Nekaj dni pozneje pa sem čitala, da ima mrs. Kohler srčno napako in da je bila prepeljana v bolnišnico. Ali jo je morda tako ganilo, ko je videla Peterčka? Če bi ga jaz videla, bi mogoče tudi mene kaj pograbilo . . . Meni se prav nič ne smili.

Naj tudi jaz omenim, da bo pridedil gospodinjiski klub kartno zabavo dne 5. marca, začetek ob dveh popoldne v dvorani Arcadian-parka. Tudi to skupno podjetje ima nekaj sovražnikov, kar je pač žalostno. Zato pa moramo ostali toliko bolj podpirati to našo ustanovo, da jo bomo izboljšali. Čisti dobriček te kartne zabave je namenjen za novo kuhinjo.

Dne 12. marca pa bo imelo društvo Vijolica kartno zabavo, katera se bo pričela ob dveh popoldne, zvečer pa bodo predvajane premične slike od lanskega piknika. Mnogi še niso videli te filme. Lansko leto je bila res velika udeležba in upamo, da bo tudi letos, ko bomo praznovali prvo obletnico tega našega parka.

Kakor je znano, smo se ženske zbrale v nekaj skupin in kegljamo. Ker smo po večini novinke, je naravno, da krogla rade uidejo v žlebove. Kegljanje je lep šport. Želimo, da bi se vrnila Frances Gradišar, mati Toneta Oblaka, katera je bolna. Upam, da kmalu okreva.

Mary Rodich

Vabilo na sejo Gospodinjsega kluba

Detroit, Mich. — Članice ženskega kluba SND so vabljeni na sejo, katera se bo vršila 3. marca, začetek ob 7. uri zvečer v SND na John R. To je prvi petek v mesecu.

Čas otvoritve novega doma se hitro bliža, zato so seje našega kluba važnejše kot kdaj prej. Torej udeležite se te seje v polnem številu.

Od prijateljice Mary Hart iz Mulberryja, Kans., sem prejela pismo, v katerem je omenila, da je 12. feb. tam umrla njena ljuba mama Frances Potisek. Oh, tej žalostni novice sem premisljajala, kako kratko je naše življenje—človek živi od danes do jutri. S pokojnico smo se lansko leto prijateljsko razgovarjali, ko smo bili tam na obisku. Njen moč je umrl pred nekaj leti in ona je zelo žalovala za njim. Njenima hčerima Mary in Ann Jacquemine. Izdajatelj lista je najel stavkokaze, da razbije stavko.

Anna Serdoner

Slovinc nimamo zastopnikov v nebesih

Corapolis, Pa.—Ko sem bil še v Fontani, se je bil povrnil po 40 letih iz prerije nazaj v civilizacijo. On je izpiral zlato iz peska v državi Nevadi. Nekaj tistega peska je pripeljal s seboj, to pa iz razloga, da nam je pokazal, koliko je treba truda in potrpljenja, da se izpere nekaj zlatega praška iz peska.

V lavor je nasul nekaj peska in dodal vode, potem pa so njegove vajene roke tako ročno vrtele tisti lavor, kakor ženske v starem kraju rešetko, ko čistijo žito. Vrtel je tako hitro in metal pesek iz lavorja, da se mu je potilo čelo, nazadnje pa je v lavorju ostala prav majhna količina neke črne snovi. Nato je gledal v tisto snov, a menda ni videl ničesar. Ker pa je videl, da imam samo jaz očala izmed vseh opazovalcev, je menda radi tega mene doletela čast, da sem prvi za njim poškilil v lavor, toda kljub očalom nisem videl ničesar.

"Ti pa si napol slep, ali pa tvoja očala niso nič vredna, da ničesar ne vidiš," je dejal in pri tem nekoliko zaškrtal z zobmi, da sem se že bal, da bo skočil v me. Toda kmalu se je potolažil in mi izročil povečevalno steklo. In res sem zagledal v tisti črni gmoti sedem zrnč stega zlata. Ko sem to priznal, se je ozrl po nas kakor sam turški paša. Da pesek vsebuje zlato, o tem ni bilo nobenega dvoma več. Drugi so odšli, mene pa je povabil v klet. On se je vsedel na star zaboj, jaz pa na poveznjen skaf.

Mož je posegel po galonu vina in pričel piti v dolgih požirkih. Pri tem mu je prišlo skakati Adamovo jabolko gori in doli po vratu, da sem mislil, da se ne bo nikdar ustavilo. Pijačo je ponudil tudi meni, a moj želodec je rekel ne.

Vstal sem z namenom, da se poslovim, on pa me ni pustil, ker mi je hotel najprej povedati svojo življenjsko povest. Prišel je obširno govoriti, toda jaz ne morem vsega povedati v enem dopisu in tudi naša Prosveta ni mela predalov za vse stvari.

Iz njegovega pripovedovanja sem zvedel, da je pred 40 leti zapustil svojo rojstno vasico nekje na Krasu. Vso to dolgo dobo ni bil nobenkoli v cerkvi, pač pa je bil direktno v zvezi z Bogom. Mnenja sem, če je kdo zaslužil svetniško glorio, jo je on. Baraga je bil med Italijani 37 let, moč znanec pa celih 40 in je še vedno med njimi. Dobro bi bilo, da bi ga obiskal kateri izmed patrov iz Lemonta.

Da, morali bi ga sedaj obiskati, dokler še živi. Če bi o njemu pravilno poročali sv. očetu, se bi slednji gotovo zrastle nad njegovo svetostjo in ga morda celo po smrti proglasil za svetnika.

Torej, patri, na noge! Ali ne bi bilo lepo, da bi imeli tudi Slovinci zastopstvo tam gori?

Ko sem se vozil skozi državo Nevado, sem vrtel glavo na vratu in na vse strani metal oči, da bi našel kočjo mojega svetniškega kandidata. Opisal mi jo je tako natančno, da bi jo takoj spoznal, če bi jo videl. Istočasno pa sem premisljal o svetnikih in svetnicah in prišel do zaključka, da so med njimi sami Italijani, Francozi, Španci, Slovence pa nobenega. Ako bi vladala kakšna pravica, potem bi morali imeti tudi mi vsaj par svetnikov, saj smo v starem kraju veliko molili in v cerkev hodili, toda videti je, da so v Rimu zavrgli vse našo pobožnost, češ, kaj bo ste, ki ste samo Slovinci. Seveda, če bi bili pa Lah, bi imeli pa svetnikov celo krdelo.

Pripeljali smo se v Salt Lake City. Takoj sem opazil, da je mesto v nevarnosti radi tiste visoke gore, katera visi nad njim kot Damoklejev meč. To je mrs. Petač zanimivo opisala v Prosveti. Tista gora je stala tam še prej ko so se mormonci naselili. Ker se gora do sedaj še ni preuklenila, upam, da se tudi v bodoče ne bo.

Anton Kebe

EDVARD KARDELJ O ZUNANJI POLITIKI FLRJ

Na zadnjem zasedanju ljudske skupščine v Belgradu je zunanji minister Edvard Kardelj podal pregledno poročilo o zunanji politiki Jugoslavije, ki je še vedno pod takim pritiskom s strani sovjetske vlade in njenih satelitk, kakršnega zgodovina skoro ne pozna. Vse zato, ker se neče podrediti Moskvi. To Kardeljevo poročilo bomo podali serijalno, ker bo gotovo zanimalo mnoge naše čitatelje. Glasi se:

Tovariši poslanci! Preteklo leto je bilo za našo državo v zunanje-političnem oziru polno dogodkov, ki so postavili na preizkušnjo zavednost naših narodov, revolucionarno vztrajnost našega delavskega razreda in notranjo moč naše države pa sploh. Bilo je leto, v katerem se je brezobzirno nadaljeval pritisk sovjetske vlade na narode Jugoslavije, da bi se odrekli svojim pravicam do samoodločbe in enakopravnosti z drugimi narodi in da bi priznali v socialističnem sistemu kot zakonito prakso uvedbo protidemokratskega centralističnega gospodarstva tako imenovanega "vodilnega naroda".

Znano vam je, da se je ta reakcionarna protijugoslovska akcija, ena najbolj mračnih v zgodovini mednarodnih odnosov, začela s pismi vodstva VKP(b) Centralnemu komiteju KPJ. Danes je jasno, da so bila ta pisma samo prvo obdobje protijugoslovske akcije, katere smoter je bil, da bi zlomila vodilne sile naše države, Komunistično partijo Jugoslavije, kakor tudi enotnost političnega temelja ljudske demokracije v Jugoslaviji — Ljudsko fronte. Nato so prišle nove faze pritiska.

Izdana je bila resolucija Informbiroja, ki je začela eno najbolj umazanih klevetniških gonj, ki jih pozna zgodovina, da bi ločila vodstvo od ljudstva, da bi zmedla ljudstvo in mu nato laže vsilila tujo voljo.

Nato so prišle gospodarske sankcije, ki so se končno razvile v skoraj popolno gospodarsko blokado držav vzhodne Evrope.

Znano vam je že, da je na tej liniji vlada ZSSR na pogajanjih, ki so potekala konec leta 1948, nad osemkrat zmanjšala obseg blagovne zamenjave z Jugoslavijo, čeprav je FLRJ v celoti izpolnil vse svoje obveznosti iz sporazuma. Vlada ZSSR je dalje na račun kreditov 135 milijonov ameriških obračunskih dolarjev in na temelju investicijskega sporazuma z dne 25. VII. 1947 dobavila Jugoslaviji do sredine 1948 blaga samo v vrednosti 300.000 ameriških dolarjev, tedaj pa je prenehala izpolnjevati svoje obveznosti iz tega sporazuma.

Konec decembra 1948 je tedanji ministar za zunanjo trgovino ZSSR J. Mikojan izjavil našemu ministru za zunanjo trgovino, "da je izpolnjevanje tega sporazuma prekinjeno, ker so se pogoji spremenili," sov. uradna agencija Tass pa je v komunicirani z dne 31. XIII. 1948 skušala opravičiti "neemožnost, da bi obdržali gospodarsko sodelovanje med ZSSR in FLRJ" ter zmanjšanje redne blagovne zamenjave za osemkrat s "politiko jugoslovske vlade, ki nasproti ZSSR ni prijateljska".

To jasno dokazuje, da je vlada ZSSR prekinila izpolnitev tega sporazuma, da bi poleg gospodarskega izvedla tudi politični pritisk na Jugoslavijo. Poleg tega uprava sovjetske imovine v Avstriji ni hotela izpolniti niti ene obveznosti iz pogodbe, sklenjenih 1947 in 1948 med upravo sovjetske imovine in ministrom za elektrogospodarstvo FLRJ, po katerih bi morala ta uprava dobaviti Jugoslaviji 6 turbin in vrednosti 1.363.815 dolarjev od konca novembra 1948 do konca decembra 1949, čeprav je FLRJ izplačala celotno predplačilo in zapadle obroke v znesku 773.650 dolarjev.

Čeprav je vlada ZSSR že davno prekinila z Jugoslavijo gospodarsko sodelovanje, ki je temeljilo na kreditih in aranžmanih, trgovinsko zamenjavo pa je znižala na minimum, ni hotela odpovedati pogodb o mešanih sovjetsko-jugoslovskih družbah "Justa" in "Juspad" zato, ker je na temelju teh pogodb izjemne koristi na škodo Jugoslavije. Zato je vlada FLRJ predlagala vladi ZSSR likvidacijo teh družb, na kar je sovjetska vlada pristala in je bil 31. XIII. 1949 podpisan protokol o likvidaciji teh družb. Po tem protokolu je sovjetska stran dvignila vso imovino, ki jo je vnesla, na jugoslovske strani

naj bi dokazali, da nova Jugoslavija razvija in pripravlja vojno proti informbirojskim državam ali pa vsaj umore na vseh straneh v teh državah in da je nevarna za neodvisnost teh držav. Z drugimi besedami, te razprave naj bi dokazale, da je Jugoslavija pripravljala vojno proti tem državam, torej tisto, kar bi dejansko v teh državah radi pripravili naši državljani.

Vlada ZSSR, za njo pa še druge vlade vzhodne Evrope, so se po dejanski kršitvi pogodb o prijateljstvu in medsebojni pomoči lotili tudi njihove formalne razveze. Vlada ZSSR je 20. sept. 1949 prva odpovedala pogodbo o prijateljstvu, za njo pa so v roku nekaj dni sledile vlade Poljske, Madžarske, Romunije, Bolgarije in ČRS. Vlada FLRJ je odgovorila na odpoved pogodbe vladi ZSSR s svojo noto z dne 1. oktobra 1949, nato pa tudi drugim vladam. V teh notah je vlada poudarila, da jo je vedno vodila želja, da bi upostavila s ZSSR in državami ljudske demokracije iskrene prijateljske odnose in da je to z dejanji docela dokazala; hkrati pa je poudarila, da so za posledice tega nemirojnega in sovražnega dejanja odgovorne vlade ZSSR ter države pod njenim nadzorom.

Neposredno po odpovedi pogodb o prijateljstvu in medsebojni pomoči so začele te vlade odpovedovati še druge sporazume. Tako je bolgarska vlada 3. oktobra 1949 odpovedala sporazum o olajšanju pri prehodu čez mejo, madžarska vlada pa 31. oktobra 1949 sporazum o ustanovitvi mešanih komisij za preiskovanje in ugotavljanje obmejnih incidentov. Vlada LR Romunije je junija letos odpovedala konvencijo o režimu dvovladstinskih posestev. Razen tega vlade teh držav še nadalje brezobzirno tepajo tudi druge sporazume, ki so še formalno v veljavi.

Za razliko od drugih držav ljudske demokracije vlada LR Albanije ni odpovedala pogodb o prijateljstvu in medsebojni pomoči, čeprav je celo prva od teh držav razvezala vse druge pogodbe in sporazume sklenjene z Jugoslavijo. Protijugoslovska politika vlade LR Albanije se je pokazala med drugim tudi v nezadovoljnih ravnanjih albanskih oblasti z nosilci Titove štafete, za katerih usodo se danes ničesar ne vemo. O tem vprašanju je poslala vlada FLRJ albanski vladi dve protestni noti, in sicer 7. in 11. maja 1949, vendar pa do danes sploh ni dobila odgovora kljub vsem svojim posredovanjem. To in drugo podobno ravnanje albanske vlade kaže sveto draščino sliko o značaju današnjega albanskega vodstva. Z noto z dne 2. novembra letos je vlada FLRJ opozorila vlado LR Albanije, da ne izpolnjuje obveznosti iz pogodbe o prijateljstvu in je znova pozvala albansko vlado, naj se vrne k politiki prijateljstva do FLRJ. Albanska vlada ni sprejela tega poziva, temveč je povečala sovražno delovanje proti FLRJ. Tako je vlada LR Albanije na eni strani že zdavnaj poptevala pogodbo o prijateljstvu, na drugi strani pa je poskušala ustvariti možnost, da bi formalno veljavnost te pogodbe lahko izkoristila za nove spletke in mahinacije proti Jugoslaviji. Vlada FLRJ tega ni mogla dovoliti in je 12. novembra letos sporočila albanski vladi, da se ne smatra več vezano z obveznostmi, ki izvirajo iz pogodbe o prijateljstvu in medsebojni pomoči.

(Dalje prihodnjič)

NASTANEK PRVEGA JUGOSLOVANSKEGA TRAKTORJA

Ljubljana.—Da je bilo mogoče v deželi, ki je bila pred vojno med najbolj zaostalimi v Evropi, ustvariti prvi traktor ter položiti temelje za serijsko proizvodnjo traktorjev, je bil potreben hkrati z naglim družbenim razvojem tudi prav revolucionarni skok na višjo tehnično stopnjo. Ustvaritev traktorja je bila tem

na nešteto težav, ker so morali reševati popolnoma nova tehnična vprašanja. Maja je delavnica prejela že prvi načrt. Mizarji so morali izdelati komplicirane modele za odlitke. Svojo nalogo so hitro in dobro izpolnili. Zdaj so začeli delati livarji. Preprostejše, večje odlitke so vili brez posebnih težav. Treba pa je bilo odliti še nešteto manjših delov, kakršnih niso še nikdar izdelovali. Treba je bilo izdelati kalupe, ki so vzdržali veliko temperaturo. Inž. Vojnovič je izjavil, da bi samo delo inženirjev in tehnikov

ostalo brez pomena, če bi livarji ne opravili najtežavnejšega dela. Konstruktorji niso mogli prav nič pomagati livarjem pri njihovem delu. Medtem ko je napredovalo delo v livarni, je inž. Mihailovič v drugi delavnici vodil izdelavo karoserije. Načrte je izdelal sam. Karoserija je izdelana takako, da je traktorist v njej zavaran pred vremenskimi neprijetnostmi.

Montaža traktorja je bila prava slovesnost v Rakovici. Dne 6. septembra so traktor prvič preskušali. Lahko so bili zadovoljni. Traktor se je izkazal močen. Na splošno dela bolj racionalno kakor sovjetski "stalinec." Sovjetski traktor ima 80 konjskih sil in vleče pet plugov, naš pa ima samo 50 konjskih sil in orje s štirimi plugi. Naš traktor tehta 3,5 tone in more menjati šest hitrosti. Doseže pa 30 km hitrosti. Uporabljen je prav tako kot vlačilec na cesti ali pri oranju.

Gnojenje zemlje z apnenjem

Ljubljana. — Po osvoboditvi so se v Jugoslaviji začele velike akcije za apnenje tal. V ta namen uporabljajo apnenčev pesek, apno kot kemični izdelek in odpadno apno iz sladkornih tovarn. Izkazalo se je, da so v Jugoslaviji velikanske površine zemlje, ki jih je treba apniti. Mnogo tal je kisljih, ki jih z apnenjem razkisajo, tako do polnopravne rodovitnosti za poljske rastline in sladko seno. S smotnim apnenjem tal dosežemo toliko, kakor če bi se površina rodovitne zemlje v vsej državi zelo povečala, zakaj donos poljskih pridelkov se bo na poapnjenih tleh povečal za 20 do 30%.

Apnenje ali kalcifikacija tal ni pri nas popolnoma novost. Zelo je razširjeno tako imenovano peskanje v zahodni Bosni, v Kordunu in Črni gori v dolini ob Zeti. Kmetijska znanost je že 19. stoletja ugotovila, da je apno nujno potreben sestavni del rastlinske hrane ter morajo tla vsebovati primerno količino te hranilne snovi. Toda apno ni le hranilna snov. Da morajo v tleh živeti drobnoživke, ki je njihovo delovanje nujno potrebno za rodovitnost tal, morajo biti tla dovolj rahla ali imeti primerno strukturo. Če ne vsebujejo dovolj apna, se drobnoživke ne morejo v tleh dovolj razmnožiti, zato je zemlja kisla in primanjkuje ji dušika. Apnenje je potrebno, da dobijo rast-

line hrano; da tla razkisujemo, da preprečujemo izpiranje rodovitnih snovi in zaradi pospeševanja mikrobiološke aktivnosti. Novejša raziskovanja kažejo, da je deset ton apnenega prahu (vagon) dovolj za apnenje osem do deset let tudi za ha močnejše kisljih zemljišč. Apnenje zelo povečuje donos zlasti v Kordunu, Bosni in Črni gori. Ugotovili so, da se je donos povečal za 30 do 50%, v mnogih primerih pa tudi za 100 do 200%.

Leta 1947 so v devetnajstih okrajih v Sloveniji napravili 600 poskusov v apnenja zemljišč. Kontrolirali so 119 poskusov. Ugotovili so, da so v 110 primerih dosegli zelo lepe uspehe, saj se je donos povečal za 20 do 30%. V Srbiji pa so napravili nad 200 poskusov z odpadnim apnom iz sladkornih tovarn. Tudi tam so dosegli lepe uspehe. V LR Hrvaški pa so leta 1947 v Kninu ustanovili posebno republiško podjetje za izkoriščanje močnega apnenca za apnenje. Z njim so povsod dosegli lepe uspehe. V Preseki pri Središču se je po uporabi tega apnenca donos zelja povečal za 900 odstotkov. Na državnem posestvu v Beltincih so z uporabo odpadnega apna dosegli za 30 odstotkov večji donos rži, za 68% lucerne, sena pa za 82%.

Da bi se apnenje čim bolj razširilo, je uprava za pospeševanje proizvodnje pri zvezni planski komisiji nedavno sklicala konferenco zastopnikov republiških ministrstev za kmetijstvo in lahko industrijo ter železniške uprave. Na konferenci so ugo-

tovili, da je apnenje med agrotehničnimi ukrepi največjega pomena, da učinkuje dolga leta in zahteva zelo majhne investicije, zlasti, ker uporabljamo samo domače surovine. Doslej je pri apnenju dosegla največje uspehe Slovenija, kjer je kalcifikacija postala množična. Mnogo manj so storili v Srbiji, Hrvaški, Bosni in Hercegovini, skoraj nič pa ne v Črni gori in Makedoniji. Lani so iz sladkornih tovarn odposlali 23.000 vagonov odpadnega apna, izvrstnega gnojila, ki vsebuje tudi druge hranilne snovi, ne le apno. Odpadno apno so prejele vse ljudske republike razen Črne gore, toda doslej je ostalo več tisoč vagonov apna na železniških postajah, kakor so ga razložili z vagonov. Edino Slovenija je porabila skoraj vse apno.

Republiška kmetijska ministrstva bodo februarja v vseh oblastnih odborih priredila kratke seminarje za upravne odbore za drug in zastopnike sindikalnih organizacij kmetijskih delavcev, krajevnih frontnih organizacij itd., da jih bodo seznanila s pomenom apnenja. Kmetijska ministrstva bodo ugotovila, kako velike površine bo treba poapniti letos. Ministrstvo za železnice pa bo pomagalo pri prevozu odpadlega apna s tem, da bo dovoljeno razkladanje na stranskih progah in zunaj postaj.

Naša ljudska republika bo proučila tudi uporabo strojev za apnenje, in sicer stalnih ali prevoznih drobilcev, prenosnih žičnic in trosilcev.

Goethejevi izreki

Povej mi, s kom občuješ, in povedal ti bom, kdo si; ako vem, s čim se pečaš, potem vem, kaj bo lahko iz tebe.

Zato, da izveš, da je nebo povsod sinje, ti ni treba potovati okrog sveta.

Izkušnje se stopnjujejo z leti.

To, kar veš, moraš tudi uporabiti; to, kar hočeš, moraš tudi storiti.

Novi resnici ne škoduje nič bolj kot stara zmot.

Dar poezije je prav tako last kmetu kakor vitezu; gre samo za to, da vsak spozna, kako je z njim, in da prav ravna s svojim darom.

Ob nekaterih knjigah se nam zdi, da niso bile napisane zato, da bi se učili iz njih, temveč zato, da bi izvedeli, da je pisatelj nekaj vedel.

EKSPRES MOKA! EKSPRES PAKETI!

IZ NAŠEGA GLAVNEGA SKLADIŠČA V SVOBODNI ZONI TRSTA
DOSPEJO PREJEMNIKOM V JUGOSLAVIJI NAJKASNEJE

— v 20 dneh —

MI EDINI denarno garantiramo ne samo celi, temveč tudi DELNI gubitek pošiljke
Naročnikom v Zedinjenih državah in Kanadi dostavljamo poštna potrdila iz starega kraja z ORIGINALNIM podpisom prejemnika

EKSPRES BELA KANADSKA

Moka: Najboljše vrste "E" Grade Manitoba Spring Wheat Flour. Pakirana v dvostručni vreči—100 funtov \$11.00

Ekspres Paket št. 1 (40 lbs. net)	Ekspres Paket št. 2 (40 lbs. net)	Ekspres Paket št. 3 (40 lbs. net)
10 lbs. Riža	10 lbs. Riža, 5 lbs. sladkorja	20 lbs. Bele moke
10 lbs. Svinjske masti	10 lbs. Spaghetti	5 lbs. Sirove kave
10 lbs. Sirove kave	5 lbs. Sirove kave	5 lbs. Sladkorja
10 lbs. Spaghetti	5 lbs. Svinjske masti	5 lbs. Svinjske masti
	5 lbs. Mila za pranje	5 lbs. Mila za pranje
Cena .. \$14.50	Cena .. \$14.50	Cena .. \$14.50
Ekspres Paket št. 4 (40 lbs. net)	Ekspres Paket št. 16	Ekspres Paket št. 17
15 lbs. Svinjske masti	20 lbs. Sladkorja	20 lbs. Sladkorja
20 lbs. Sladkorja	10 lbs. Svinjske masti	15 lbs. Riža
5 lbs. Sirove kave	10 lbs. Riža	5 lbs. Sirove kave
Cena .. \$14.50	Cena .. \$11.50	Cena .. \$14.00

ZA OSTALE STANDARD EKSPRES PAKETE HRANE
VPRAŠAJTE ZA INFORMACIJE IN CENIKE

"ZNIŽANE CENE"

STREPTOMYCIN	Garantiramo dostavo v 10 dneh	10 gramov .. \$ 8.50 20 gramov .. \$16.00 50 gramov .. \$38.50 100 gramov .. \$76.50
---------------------	-------------------------------	---

PREJEMATELJ NIMA NOBENIH STROŠKOV NA PAKETE

EXPRESS GIFT PARCEL SERVICE
70 West 40th Street Telefon: BRyan 9-0252—9-0253 New York 18, N. Y.

John L. Lewis, predsednik rudarske unije UMW, se razgovarja z Georgem Tilerjem, predsednikom lokalne rudarske unije, o inžunkcij, ki jo je izdal zvezni sodnik Keech proti stavkajočim rudarjem.

Z JUŽNEGA MORJA

POSLOVENIL
VINKO GABERSKI

(Nadaljevanje)

Krmar je veslal s svojim malim čolnom skozi preliv ven, in vsi smo bili prepričani, da bo po njem, kajti kako se more tako majhen čoln s četvorico ljudi na morju držati? Minil je mesec, ko ti prijadra med dvema kratkima plahama skozi preliv skuner in se zasidra pred vasjo. Kralj in poglavarji so imeli velik posvet, in sklenjeno je bilo, da zavzamemo skuner čez dva ali tri dni. Potem pa smo šli po svoji navadi, češ, saj smo si dobri, s kanuji tja, in smo imeli svežnje kokosovih orehov, pa kokoši in svinje s seboj, da bi jih zabarantali. Ko pa so mnogi naši čolni ležali ob skunerju, so nas začeli s palube obstreljevati, in ko smo veslali proč, sem videl, da je krmar, ki je bil takrat šel na morja z onim malim čolnom, skočil na ograjo na palubi, zaplesal po tisti opernici in grozno zatulil svoj 'Hu! Hu! Hu!'

Popoldne pa je čoln izkrcal tri čolne belih ljudi. Šli so po sredi vasi in ustrelili vsakega moškega, ki so ga le zagledali. Tako so postrelili tudi vse kokoši in svinje. Kar nas niso pobili, smo pobegnili v kanuje in zaveslali na laguno. Ko smo se ozrli, smo videli, da so vse hiše v plamenu. Pozno popoldne smo videli mnogo kanujev priti iz Niha, vasi, ki leži na severovzhodu ob nihovskem prelivu. Tako je bilo vse, kar je preostalo, in kakor pri nas, je tam vse požgal drug skuner, ki je bil prišel skoz tamošnji preliv.

V temi smo se vozili proti zapadu v Paulo, a sredi noči smo začeli ženske, in prišli smo v goščo kanujev. Bili so ostanki iz Paula, ki je tudi zgorelo, kajti tretji skuner je bil prišel skozi paulovski preliv. Videti, da se krmar s tistimi svojimi črnici ni bil utopil. Rešil se je na Salomonske otoke in tam je povedal svojim bratom, kaj smo napravili mi na Ooolongu. No, in vsi njegovi bratje so mu obljubili, da nas pridejo kaznovati; in sedaj so bili tukaj s svojimi tremi skunerji, naših treh vasi pa ni bilo več? A kaj bo z nami? V jutru sta oba skunerja od priletne strani zajadrala sredi lagune nad nas. Pasat je močno pihal, in povozila sta tucate naših kanujev. Pa puške so neprenehoma pokale. Raztepli smo se kakor leteče ribe pred zasledujočo jih bonito, in bilo nas je toliko, da nas je na tisoče ušlo na osredke, ki so tod in tam ob robu atola.

Potem pa so nas skunerji naganjali sem in tja po laguni. Ponoči smo se jim izmuznili, dan nato ali čez dva, tri dni, pa smo morali pričakovati, da se vrnejo in nas poženejo na oni konec plitvine. In tako je tudi bilo. Nič več nismo štelih svojih mrtvecev in za njimi žalovali. Res je, da je bilo nas mnogo, njih pa malo; a kaj smo mogli napraviti? Bil sem v enem izmed dvajsetih, z možmi nabasanih kanujev, ki se niso bali smrti. Napadli smo manjši skuner. Kar na kupe so nas postrelili. Metali so dinamit v kanuje, in ko jim je dinamit pošel, so ulivali krop na nas, puške pa so kar naprej govorile. Tiste pa, ki so jim uničili kanuje, da so se skušali rešiti s plavanjem, so postrelili v vodi. In krmar je norel po strehi kajute in tulil 'Hu! Hu! Hu!'

Vsako kočo na vsakem najmanjšem osredku so zažgali. Niti ena kokoš ali svinja ni ostala živa. Naše premoženje so pomazali s krvjo ubitih ali pokrili s koraljnimi skalami. Pet in dvajset tisoč nas je bilo na Ooolongu pred prihodom skunerja. Danes nas je pet tisoč. Ko so skunerji odšli, nas je bilo samo tri tisoč, saj boš videl.

Nazadnje so se skunerji naveličali preganjati nas sem in tja. Tako so vsi trije odpluli v Nih na severovzhod in gnali so nas venomer proti zapadu. Svojih devet čolnov so tudi spustili na vodo. Vsak otok na svoji poti so preiskali. Gonili so nas, gnali dan za dnevom. In vsako noč so tisti trije skunerji z deveterico čolnov

sklenili verigo, ki se je vlekla od tega roba lagune do onega, in ki je budno pazila, da se nismo izmuznili. Niso nas mogli goniti vedno v eno smer, kajti plitvina ima svoje meje, in nazadnje so nas, ki smo še živeli, poglali na zadnjo sipino. Za nami je bilo odprto morje.

Bilo nas je deset tisoč, da smo pokrivali peščino od roba plitvine do grmeče butajočega valovja na oni strani. Nič se ni mogel uleči. Saj ni bilo prostora. Stali smo rama ob rami, bok ob boku. Dva dni so nas imeli tam, krmar pa je splezal po vrvi nad ladjo, da je nas zasmoralo in tulil svoj 'Hu! Hu! Hu!', tako da nam je bilo že resnično žal, da smo njemu in njegovemu skunerju kdaj storili kaj hudega.

Nismo imeli kaj jesti, pa dva dni in dve noči smo morali stati. Deča je umirala, stari in slabotni ljudje so umirali, vsi ranjeni so pomrli. Najhujše pa je bilo, da nismo imeli vode, da bi si potolažili žejo. In dva dni nas je peklo sonce, sence pa nič. Mnogo moških in žensk je zagazilo v morje in utonilo, valovje pa je vrglo trupla zopet na peščino. In ta muka z muhami. Nekoliko moških je zaplavalo ven k skunerju, a vse do zadnjega so postrelili. Nam, ki smo še živeli, je bilo iskreno žal, da smo objestno poskušali zavzeti trojambornik, ki je bil prišel trepang lovit.

Tretjega dne v jutro so prišli poveljniki vseh treh skunerjev in oni krmar v malem čolnu. Vsi so imeli puške in samokrese ter so hoteli govoriti z nami. Ker so se naveličali ubijanja, samo zato nehajo, so pravili. Mi pa smo jim rekli, da obžalujemo vse in da ne storimo nobenemu belemu človeku več ničesar hudega, in potrosili smo si peska na glavo. In vse ženske so z otroki vred začele na ves glas javkati in prositi vode, da skoraj noben moški ni prišel do besede. Potem so nam povedali našo kazeno. Te tri skunerje smo morali napolniti s kopro in trepangom. Vse smo potrdili, ker nam je bilo treba vode in ker je bilo naše srce zlomljeno, posebno pa, ker smo bili otroci v boju, če smo se borili z belimi, ki so kakor hudiči. In ko je bilo razgovora konec, je krmar vstal, nas zopet smešil in tulil 'Hu! Hu! Hu!' Potem smo odveslali s svojimi kanuji in si poiskali vode.

In tedne dolgo smo delali, lovili trepang, zbirali kokosove orehe in delali kopro iz njih. Nito in dan so se valili proti nebu oblaki dima z vseh oolonskih otokov, ko smo plačevali za svoj zločin. Tiste črne dni smo si prav vtepli v možgane, da je velika krivica, storiti belemu človeku kaj zalega.

Ko so se skunerji počasi polnili s trepangom in kopro in so bila naša kokosova drevesa obrana, so nas tisti trije gospodarji s krmarjem sklicali k veliki razpravi. Rekli so nam, da jih veseli, da smo dobili tak nauk, mi pa smo, takrat menda že desetisočkrat, zagotovili, da nam je žal, in da tega ne storimo nikdar več. Zopet smo si natrosili peska na glave. Nato so ribiči rekli, da je vse lepo in prav, da nam pa pokažejo, da na nas res mislijo, tako so rekli, nam pošljejo hudiča, ki ga ne bo moči pozabiti, in ki se ga naj spomnimo, če bi se nam še kdaj zahotelo storiti kakemu belcu kaj hudega. Potem nas je pa krmar zopet zasmehoval in tulil je 'Hu! Hu! Hu!' Nato so nam poslali šest naših ljudi, katere smo že davno smatrali za mrtve, z enega onih skunerjev na kopno, skunerji pa so razpeli jadra in zavozili proti Solomonskim otokom.

Šestorice, ki so nam jo izkrcali, se je najprej lotil hudič, ki so nam ga oni poslali.

"Prišla je huda bolezen," sem ga prekinil, kajti poznal sem zvijačo. Skuner je imel na krovu osepnice in tistih šest ljudi so nalašč izpostavili boleznim.

(Dalje prihodnjič)

Rendezvous

J. S. Turgenjev
Prevel J. J.

Sedel sem v brezovem gaju jeseni, okoli srede septembra. Od ranega jutra je padal droben dež, menjaje se od časa do časa s toplim solnčnim sijanjem; bilo je nestanovitno vreme. Nebo se je sedaj vse prevleklo z rahlimi belimi oblaki, sedaj se je zopet tuhtant hipoma razjasnilo za trenotek, in tedaj se je pokazala izza razredčenih oblakov nebesna modrina, jasna in prijazna kakor lepo oko. Jaz sem sedel in gledal okrog in poslušal. Listje je komaj šumelo nad mojo glavo; samo po njegovem šumenju je bilo možno spoznati, kateri letni čas je bil takrat. To ni bil vesel, smejoči se trepet pomladi, niti mehko šepetanje, niti dolgi govor poletja, niti boječe in hladno blebljanje pozne jeseni, ampak komaj slišno, dremotno kramljanje. Lahki veter je vlekel prav tiho po vrhovih. Notranjščina gaja, vlažnega od dežja, se je neprestano izpreminjala, kakor če je že sonce svetilo ali se skirilo za oblake; raz-

svetlila se je vsa, kakor da bi se hipoma v nji vse nasmehnilo: tanka debla ne preveč gostih brez so dobila mahoma nežni odsev bele svile, na zemlji ležeče drobno listje je mahoma zabliskalo in se zaiskrilo kot rmenno zlato, in lepa stebila visokih, kodrastih praproti, že obledenih v svojo jesensko barvo, podobno barvi prezelega grozdja, so kukkala skozi, brezkončno zapleta joč in križec se pred očmi; tu je zopeta hipoma vse naokrog postalo nalahko modro: jarke barve so v trenotku ugasnile, breze so stale vse bele brez blešča, bele kot ravnokar padli sneg, katerega se ni še dotikal hladno izgrajajoči se žarek zimskega solnca; in tajno, lokavo je začel pršati in šepetati po lesu zelo droben dež. Listje na brezah je bilo skoraj še vse zeleno, dasi vidno obledelo; le tuhtant je stala sama, prav mlada, vsa rdeča ali vsa zlata breza, in moralo se je videti, kako jarko je vzplamtela na solncu, kadar so njegovi žarki hipoma prodri, kukajoč in blesteč se skozi gosto mrežo tankih vejic, ki jih je ravnokar namočil mgljajoči dež. Niti ene ptice ni bilo slišati: vse se poskrile in obmolke; le iz-

zamogle me varovati dežja, in med tem, ko sem z veseljem opazoval okolico, zasnul sem tisti mirni in krotki sen, ki je znan edinole lovcev.

Ne morem povedati, koliko časa sem prespal, ali ko sem odprl oči, je bila vsa notranjščina lesa napolnjena s solncem, in na vse strani skozi radostno šumljajoče listje je prodiralo in nekako iskrilo se jarko modro nebo; oblaki, ki jih je razgnal vzdignivši se veter, so se skrili; vreme se je očistilo in v zraku se je začutila ona posebna suha svežost, katera, napolnjujoča srce z nekakim krepkim čutom, skoro vedno napoveduje mirni in jasni večer po deževnem dnevu. Hotel sem vstati in iznova poizkusiti srečo, ko so se mahoma moje oči ustavile na nepremični človeški postavi. Pogledam bolj natanko: to je bila mlada, kmetiška deklica. Ona je sedela kakih dvajset korakov od mene, zamišljeno naslonivši glavo in položivši obe roki na koleno; na enem izmed njih, do polovice razkritem, je ležal debel šopek poljskih cvetic in pri vsakem njenem dihu je tiho polzil po mrežastem krilu. Čista bela srajca, zapeta na vratu in v zapetju, je bežala v kratkih, mehkih gubah okoli njegovega života; velike, rmenne steklene jagode so visele v dveh vrstah od vratu do prsi. Bila je jako lepa. Gosti plavi lasje, lepe pepelnate barve, so se ločili v dva, skrbno razčesana polkroga izpod ozkega, svetlo-rdečega traka, ki se je vil skoro po samem čelu, bellem kot slonova kost; ostali deli njenega obraza se je komaj barval z ono zlato zagorelostjo, katere se nazvame samo fina koža. Jaz nisem mogel videti njenih oči — ni jih dvignila; jasno pa sem videl njene fine, visoke obrvi, njene dolge očesne vejice; bile so vlažne in na enem njenih lic je blestel na solncu vsehnivši sled solze, ki se je ustavila tik ustnic, nalahko pooblede- li. Vsa njena glavnica je bila jako mila, da še celo malo debeli in okrogli nos je ni kazil. Meni se je posebno dopadal izraz njenega obličja; tako je bilo priprosto mirno, tako otožno in tako polno otroškega nedoumenja pred lastno otožnostjo! Ona je vidno pričakovala nekoga; v lesu nekaj slabo pokne; ona hitro vzdigne glavo in gleda okrog, v prozorni sencih hitro zablisenje pred menoj njene oči, velike, svetle in boječe, kakor pri srni. Nekoliko trenotkov je poslušala, ne da bi obrnila široko odprti oči z mesta, kjer je odmeval slabši zvok, vzdihne, obrne počasi glavo, pripogne se še nižje in začne počasi prebirati cvetice. Njene obrvi pordeče, grenko se zamajejo ustnice in nova solza zdrkne izpod gostih vejic, ustavi se ter blesteče miglja na licu. Tako je prešlo precej mnogo časa; uboga deklica se ne gane, le izredka premakne otožno roke in posluša, vedno posluša. Zopet je nekaj zašumelo po lesu, ona vztrepeče. Šum ne preneha, postaja razločnejši, se približa, zaslišijo se končno odločni, hitri koraki. Ona se izravna in se nekako prestraši; njen pazen pogled se strese, vzplamti v pričakovanju. Skozi goščavo hitro zablisenje moška postava. Ona pogleda natančneje, zardi hipoma, radostno in srečno se nasmehlja, hoče vstati, pa se takoj zopet vsa skloni nazaj, oble- di, pride v zadrego in le potem vzdigne trepetajoči, skoro proseči pogled na prišedšega človeka, ko se je ustavil tik nje.

Jaz sem z radovednostjo po-
Jutri? — — izpregovori de-

MINUTE MAID
The job of squeezing half a billion oranges a month has been eliminated for American housewives in 48 states who now use frozen concentrated orange juice, says Miss Minute Maid. Perched amid tree-ripened fruit, she reports quick frozen process is so speedy it's almost as if the little six ounce containers grew on trees.

gledoval na njega iz svoje zase-
de. Priznam, on ni naredil name prijetnega vtisa. To je bil, kakor je vse kazalo, razvajen sluga mladega, bogatega gospoda. Njegova obleka je izdajala zahtevanje okusa in gizdalinsko nebriznost; na njem je bil kakor tekalo rudninske barve, gotovo z gosposkih pleč, zgoraj zapet, rožnobarvni vratni robec z lilovimi franžami in baržunasta, črna čepka z zlatim trakom, potegnjena tik do obrvi. Okrogli ovratnik njegove bele srajce mu je neusmiljeno podpiral ušesa in rezal lica, in nasrkbljene zapestnice so pokrivalo vse roke tik do rdečih in krivih prstov, okrašenih s srebrnimi in zlatimi prstami s potočnicami iz turkisa. Obraz njegov, rdeč, svež, predržen, je sodil k številu lic, katera, kolikor sem zamogel zaplaziti, skoro vsekdaj razburijo moške in, žal, prav čestokrat dopadajo ženskam. On se je vidno trudil dati svojim grobim potezom prezirljiv in dolgočasen izraz; neprestano je mežikal s svojimi že itak majhnimi, mlečno-sivimi očmi, grbančil je čelo, pobešal kote ustnic, prisiljeno zdehal in z nebrizno, dasi ne povsem spretno nepriljudnostjo je zdaj popravljal z roko rdeče, junaško privite lase na sencih, zdaj je zopet nalezal rmenne laske, ki so štrleli na debeli gornji ustnici, z eno besedo, znažil se je nestrpo. Začel se je snažiti, kakor hitro je zagledal mlado kmetiško deklica, ki ga je pričakovala. Počasi, s podprtjem korakom je prišel k njej, postal je, zmajal z ramami, vtaknil obe roki v žep palto-ja in — komaj se mu je vredno zdelo ozreti se na ubogo deklico beglo in ravnodušno — vlegel se je na zemljo.

— A kaj — začne gledaje venomer nekam na stran, zibaje nogo in vzdehaje — ali si dolgo tukaj?

Deklica mu ni mogla takoj odgovoriti.

— Dolgo, Viktor Aleksandrovič — pravi končno s komaj slišnim glasom.

— A! (Sname čepko, veličastno potegne z roko po gostih, močno privitih laseh, ki so se začeli skoraj prav pri obrveh in z dostojnostjo ozriše se naokrog, varno pokrije svojo dragoceno glavo). — A jaz bi bil skoro popolnoma pozabljen. Razven tega, glej, deček! (Zopet zazdeha.) Dela je strašno veliko; vsega ni mogoče preskrbeti in on (gospod) se še krega. Jutri odpotujemo . . .

TISKARNA S.N.P.J.

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, angleškem jeziku in drugih

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO SNPJ. DA TISKOVINE NAROČI V SVOJI TISKARNI

. Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne
. Cene zmerne, unijsko delo prve vrste

Pišite po informacije na naslov:

SNPJ Printery

2657-59 S. LAWNDALE AVE. - CHICAGO 23, ILLINOIS
TEL. ROCKWELL 2-4994

klica in upre vanj, prestrašeni pogled.
— Jutri . . . no, no, no, prosim te — poprimo en hitro in ne-
jevoljno, videč, da se je vsa stre-
sla in tiho povsila glavo — prosim te, Akulina, ne plakaj. Ti veš, da jaz tega ne morem trpeti (in nagrbanci svoj topi nos). Sicer takoj odidem . . . Kakšna nespamet — kremžiti se!
— No, ne bom, ne bom — brzo izpregovori Akulina s silo požiraje solze. — Tedaj jutri odpotujete? — dostavi ona po kratkem molčanju — kdaj pač bo Bog dal, da Vas bom zopet videla, Viktor Aleksandrovič?
(Konec prihodnjič)

Enotna fronta poziva k združitvi Koreje

Fenjang.—Glavni odbor enotne demokratične fronte Koreje je naslovil s četrtega plenarnega zasedanja na korejski narod poziv, naj okrepi boj za mirno združitve Koreje. V pozivu je pojasnjeno neznosno stanje v Južni Koreji, kjer skupina Sin Man Rija uničuje korejsko ljudstvo in nacionalno industrijo. Od osvoboditve do konca lanskega leta so ubili v Južni Koreji 159.000 korejskih rodoljubov. Kazenske ekspedicije Sin Man Rija pustošijo po Koreji in ubijajo ljudi pod pretvezo, da se bore proti partizanom, katerih vrste pa so od dne do dne čvrstješe. Skupina Sin Man Rija je spravila deželo v težaven položaj. Štiri petine vseh tovarn in podjetij v Južni Koreji je ustavilo obratovanje, po deželi pa tava nad 3 milijone brezposelnih.

Ameriška in evropska označba mer

Pri čevljih je razlika v označbi 32% do 33 točk, ki jih je treba odšteti od evropske mere, bodisi pri moških ali pri ženskih čevljih.

Na primer: če vam pišejo, da želijo čevlje št. 39, to je ameriška mera 6½, št. 40 je 7, št. 41 je 8, št. 42 je 9, št. 43 je 10, št. 44 je 11.

Ženski čevlji so navadno manjši nego gornje mere. Tako bi na primer: št. 38 bila št. 6, 37 št. 5, 36 št. 4.

Ženske obleke: št. 40 je ameriško 32, 42 je 34, 44 je 36, 46 je 38, 48 je 40 itd., vedno za 8 točk manjše od evropske mere.

Enako je pri deklicah drugača evropska mera. Št. 38 je ameriško 12, 40 je 14, 42 je 16, 44 je 18, in 46 je 20.

Pri moških oblekah pa se začenja v Evropi z št. 42, kar je v Ameriki 33, 44 je 34, 46 je 36, 48 je 38, 50 je 39, 52 je 41, 54 je 43 in 56 je 44. (Se vrtil med 10 in 11 točk razlike.)

Moške srajce: št. 35 je ameriško 13½, 36 je 14, 37 je 14½, 38 je 15, 39 je 15½, 40 je 16, 41 je 16, 42 je 16½ in 43 je 17.

VRTNA SEMENA AJDOVA MOKA OREHI

PESA, fina rudeča namizna . . .	pk. 10c
KORENJE, sladko namizno . . .	15
FIŽOL, nizki grmičast zelen . . .	10
FIŽOL, nizki grmičast rumen . . .	10
FIŽOL, visok preklar zelen . . .	10
FIŽOL, visok preklar rumen . . .	10
KUMARE, velike za rezanje . . .	10
KUMARCE, male za konzervo . . .	10
ENDIVJA, velika krazvljana . . .	15
ENDIVJA, velika širokolistna . . .	15
PETRILJ, navadni s korencom . . .	10
SOLATA, zgodna listnata . . .	15
SOLATA, drugo-zgodna listnata . . .	20
SOLATA, velika "hrastovka" . . .	20
SOLATA, Bronasti kras (nova) . . .	20
SOLATA, Napredek, vel. glava . . .	20
SOLATA, Ledenka, glavna . . .	15
SOLATA, Veliki čudež, glavna . . .	20
REDKVICA, rudeča sočnata . . .	10
GRAH, visok užiten v stročju . . .	10
VRTNE ROŽE, ukrasna mešanica . . .	25

Poštno od semena plačamo mi. Kar izrežite la oglas in podrtajte semena, katera želite.
AJDOVA MOKA, snežnobela, 100% pristna. Cena 20c funt. 100 ft. vreča \$18.50. Prevoz plača naročnik.
OREHI, IZLUŠČENI, (jedrca) najfinnejši polovničniki. Izredno nizka cena 85c funt. 5 f. \$4.00. Prevoz plača naročnik.
PLANINSKE ROŽE. Slavni zdravilni čaj za čiščenje in zdravljenje želodca, jeter, ledvic in mehurja. Cena: 1 šk. \$1.50, 3 šk. \$4.40 in poština.
ŠPANSKI ŽEFRAN, pristen importiran iz Španke. Najbolja dišava. Cena šk. 50c.
PAPRIKA, Ogerska za gulaš, 5 oz. šk. 50c in poština.
POSEBNA PONUDBA: Za \$4.00 Vam pošljemo kombinacijo: 8 f. ajdove moke, 1 f. orehov, šk. (50c) španskega žefrana in strok (20c) prave dišeče vanilije. Vse to dobite poštnino prosto, ne glede kje v U.S.A. živite.
Ako še nimate našega cenika semen in drugega blaga, pišite po njega.

STEVE MOHORKO CO.
400 S. Nuevo St. - Fontana, Calif.

"PROLETAREC"
Socialistično-delavski tednik
Glasilo Jugoslovanske soc. zveze in Prosvetne matic. Pisan v slovenskem in angleškem jeziku.
Štane \$3 za celo, \$1.75 za pol. \$1 za četrt leta.
NAROČITE SI GA!
Naslov:
PROLETAREC
2301 South Lawndale Avenue
CHICAGO 23, ILL.

POZIV naročnikom lista Prosveta
Ujjudno apeliramo na vse naše naročnike lista Prosveta, dnevnika in tednika sredine izdaje, ter The Voice of Youth, da VSELEJ TAKOJ ko se preselite, natančno upravnishv listu in nam pošljete vaš stari in novi naslov, prvič zato, da naročnik dobi točno svoj list in drugič, da nam ni treba plačati 2 centa KAZNIN pošti za vsak tak zanemaren slučaj. Pismošča vam da brezplačno kartico Form št. 22-8 ako ga vprašate, isto izpolnite in jo pošljite upravi listu.
Prosimo, upoštevajte ta poziv, s tem pomagajte upravi za boljše poslugo dostavljanja Prosveta.
PHILIP GODINA, upravitelj

All ste naročeni na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

"PROSVETA"

2657 S. Lawndale Ave.

CENE LISTU SO:

Za Združ. države in Kanado \$8.00	Za Chicago in okolico je . . . \$9.50
1 tednik in 6.80	1 tednik in 8.30
2 tednika in 5.60	2 tednika in 7.10
3 tednike in 4.40	3 tednike in 5.90
4 tednike in 3.20	4 tednike in 4.70
5 tednikov in 2.00	5 tednikov in 3.50

Za Evropo je: Dnevnik \$11.00 — Tednik \$2.20

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Money Order v pisnu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

Prišteti se sme le one člane iz družine, ki to dovolijo in ki živijo ali stanujejo na enem in istem naslovu.

V nobenem slučaju ne več kot 5 tednikov

Pojasnilo:—Vselej kakor hitro kateri teh članov, ki so prišteti, preneha biti član SNPJ, ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, bo moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravnishv listu, in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravnishv znizati datum za to vsoto naročniku ali pa ustaviti dnevnik.

PROSVETA, SNPJ, 2657 S. Lawndale Ave., Chicago 23, Illinois

Priročeno pošiljam naročnino za list Prosveto vsoto \$

1) Ime Čl. društva št.

Naslov

Ustavite tednik in ga pripišite k moji naročnini od sledečih članov moje družine:

2) Čl. društva št.

3) Čl. društva št.

4) Čl. društva št.

5) Čl. društva št.

Mesto Država

Nov naročnik Star naročnik

Kadar se preselite, vselej natančno svoj stari in novi naslov!